

Előfizetési ár:

Egy évre 6 frt.
Félévre 3 frt.
Negyedévre 1 f. 50 k.

Előfizetési pénzek
valamint minden köz-
lemény a szerkesztő-
séghez S. a. Ujhelybe
bérmentv. küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.
Nyílt térben egy
sor 20 kr.

ZEMPLÉN.

Közlöny a társasélet, közgazdászat s irodalom köréből.

Hirdetési díj:

3 hasábos petit sor
egyszeri hirdetésnél
5 kr.

Többszörinél olcsóbb.
Bélyeg líj mindig
30 kr.

Előfizetések és hir-
detések felvételnek
Lövy A. könyvkeres-
kedésében és a szer-
kesztőségénél.

19-ik szám.

MEGJELENIK MINDEN KEDDEN.

IV-ik évfolyam.

Budapest, 1873. tavaszutó II.

A minket is közvetlenül érdeklő magyar éjszak-keleti vasut igazgató-tanácsa a részvényeseket rendkívüli közgyűlésre hívta össze, a múlt hó 27-ére. Akkor azonban annyi részvény birtokosa, hánynak az alapszabályok szerint közgyűlése meg kell jelennie, nem jelentkező: a közgyűlés azon alapszabályok értelmében e mai napra tétetett által, és ma a részvényesek nagyobb részének megjelenésével meg is tartott.

Az igazgató-tanács minden előterjesztése egyhangulag elfogadtatott. Ezek közül az első némely hidaknak nem, mint az első és második építésnél rendszerint szokás, ideiglenesen fából, de azonnal kő és vasból építtetését, — a harmadik a mihályi állomásnak az első magyar-gácsországi pályával közös használatra leendő elrendezését czélozza.

Általánosabb érdekű — kereskedő és gazdaságunkra a 4-ik tárgy, — az élet-raktárak, — amennyiben ezek eredetileg talaj- és hátsó deszkázat nélkül építettek; most pedig egy újabb kormányrendelettel fogva talajjal és hátsó deszkázattal is ellátandók; a mi által azokban az életneműek a megromlástól természetesen sokkal jobban meg lesznek óva.

Az ötödik indítvány a társulat hivatalos helyiségei számára építendő házat tárgyalja.

Sokkal érdekesebb reánk s általában az utazó közönségre nézve a hatodik és nyolcadik tárgy.

Többször volt alkalmunk ugy e lapok, mint a fővárosiak hasábjain is olvasni, hol a komoly panasz, hol a csipős guny hangján, azon mindennemű alkalmatlan és kellemetlen eseteket, a melyek azon körülményből származnak, hogy ezen vasutervezetésnél és engedélyeztetésénél az illetők sokkal csekélyebb forgalomra számítottak, mintsem a milyen azon már mostanig kifejlődött. Ezért oly szűkek a pályaudvari épületek — mint váró és éttermek, hogy azokból a szó betű szerénti értelmében gyakran kilökdöstetünk, — ezért oly kevés a forgalmi eszköz, azaz a szállító kocsik, hogy akarunk ellenére is kénytelenek vagyunk I. osztályu kocsiba ülni — a mi még csak szerencse — vagy épen nem is „személyszállító” kocsin utazni.

Az igazgató-tanács tehát a kormányhoz folyamodott, azon engedélyért, hogy a még szükséges forgalmi eszközök megszerzésére és a szűk épületek bővítésére megkívántató költségeket a z üzleti számlára tesse, azaz, hogy ezek az állam által elvállalt kamatbiztosítást ne csökkentse.

Az igazgató-tanácsnak a kormány kedvező válaszára annál inkább lehet reménye, mert a közm. és közlek. miniszter már is be adta erre czélzó törvényjavaslatát a képviselő háznak; mindamelllett az igazgató-tanács felhatalmazást kért a közgyűléstől az e czélra szükséges hitelműveletre vagy is költsönkötésre, még azon esetre is, ha e törvényjavaslat el nem fogadtatnék, s a kormány az ebbeli költséget az üzleti számlára tétetni nem engedné. A közgyűlés pedig, átlátva hatását magára a a vasut jövedelmezőségére is — a kívánt-meghatalmazást egyhangulag meg adta.

A többi tárgyak minket s vidékünket közelebből nem érdekelvén, csak röviden em-

lítjük meg, hogy azok egyike forgalmi tőke előállítására, a másika pedig a nyiregyház-ungvári vonal kiépítésére vonatkozott.

A kívánt felhatalmazásokat a közgyűlés az igazgató-tanácsnak ezekben is — tehát minden pontban egyhangulag megadta. De ezt természetesnek is találjuk; nemcsak azért, mert a magyar éjszakkéleti vasut ügyeiben még eddig semmi oly visszaélések nem történtek, mint például a keleti vasutnál, a melyek a részvényesek érdekeiket veszélyeztetnék; de főleg, és már egyedül annál fogva is, mert a hol Senyney Pál báró az elnök, Tis a Kálmán az al-elnök, Ivánka Imre a vezér-igazgató, s az igazgató-tanácsban oly férfiak ülnek mint Várady Gábor, Kiss Lajos, Forgách Kálmán gróf sat. ott a részvényesek bátran megszavazhatnak az ily igazgató-tanácsnak minden felhatalmazást, mert meglehetnek nyugodva benne, és meggyőződve róla, hogy érdekeik közvetlen kezelésökben sem lehetnek jobban megóva.

Kilátásunk van tehát az ujhelyi pályaudvarban is türehető állapotokra.

M E.

A község és jegyzője.

Most midőn megyénk a községrendezés küszöbén áll; most midőn megyénkben a községjegyzői vizsgák vannak napi renden: nem lesz talán idő- és czélszerűtlen e tárgyat napvilágra hozni.

Hogy mily égető szükség volt hazánkban a községek rendezése, azt mindnyájan jól tudjuk, s oly tátongó irt töltött be az ország törvényhozó testülete az 1871. évi 18. törvényzikk hozatalával, mely már alig volt tovább türehető.

Örömmel üdvözölte e törvényt pártkülönbőség nélkül mindenki; mert habár több tételeiben elvével ellenkezett is egynemelynek, látta benne az alapot, a rendet, kijelölve az utat, melyen majdan haladni könnyebb leend.

Ezen, az 1871-ik évi 18. törvényzikk gyakorlati életbeléptetése, s e törvényzikk rendelkezéseinek, szabványainak megyénkbeni meg-alapítása most azon pont, melynek elejébe nézünk.

Hogy jelen törvény életbeléptetése számos akadályokkal találkozott s találkozik imitt-amott, az bizonyos; de hogy annak előbb-utóbb meg kell történni, s ha a múlt évi válságos időszak meg nem rohanja hazánkat, már meg is történt volna, azt hinnünk kell; mert a köz-igazgatás jelen szervezetlensége hogy mily hátrányára van az országnak s az állami jólétnek, az kimondhatatlan. Szervezetlen közigazgatás nélkül pedig állami egyöntetűséget, társadalmi rendet, közjólétet képzelni is lehetetlen.

Hogy pedig „a községi élet, mely által az üdvös eszmék és czélszerű intézkedések érvényesülnek, az állami lét által czélzott társadalmi rend és közjólétnek leghatásosb emeltyűje”; s hogy a községi élet gyújtója a jegyzőben — ki a község sáfára — van letéve; s hogy így a község és jegyzője együtt képeznek, együtt tesznek egy hatásos rugót a társadalmi rendben, az elősmert igazság: mily súlyt kell tehát a bekövetkezendő rendezésnél a jegyzők mint ilyenek alkalmazására fektetni? ez egy oly kérdés, melyre az állam közigazgatásának szervezetét ösmerő egyén jobban megfelelhet, mint e sorok írója.

Magyarország közigazgatásában a községi jegyző befolyásos szerepet játszik; ő azon stadium, mely előtt és által minden országos intézmény átszívárog a nép rétegébe; ő azon személy, mely „a törvényeket, szabályrendeleteket s utasításokat a néppel megértetni, s azok pontos teljesítése felett örködni köteles”; ő azon kapocs, mely a népet a kormányval, a testet a fővel összeköttetésben tartja. „Ezért boldog a nép, melynek jólelkű, ügyes jegyzője van, de szerencsés a törvényhatóság azon tisztviselője is, mely járásában ily jegyzőkkel bir, mert ezek hivatala terheinek elviselésében nem kis segítségére vannak.”

Ezeket figyelembe véve, nem kell a jegyzőt ugy tekinteni mint ezelőtt, midőn egy személyben jegyzői, kántori, iskolamesteri sat. kötelességeket végzett, s egyikből sem tudta a maga teendőjét teljesen; mert az újabb kor megszüntette e félszeg rendszert, mindenkinek jelölt utat, s minden uton megkívánja választani az egyént s a tehetséget.

Tisztelnünk kell korunk ezen törekvését, s meg kell hajolnunk előtte; de nem látjuk a mértéket igazságosnak, melyben az érdem és jutalom osztatik kinek-kinek.

Számtalanok és terhes felelősséggel járók azon teendők, melyeket Zemplénmegye 1872. évi szeptember 4-iki bizottsági ülésében elfogadott s a nagym. belügyminisztériumnak jóváhagyás végett ^{350/3878} szám alatt felterjesztett szabályrendeletében a jegyző kötelességévé tesz; de még szigorubb azon miniszteri rendelet, mely a községjegyzői hivatal ellátására előirt képesség beigazolása végett megkívántató szigorlat tárgyait kitézi: ha egybehasonlítjuk az 1871. évi 18-ik törvényzikk 67. §. 3. pontjával, mely a községi jegyzők fizetését a természetben kiszolgáltatandó lakáson kívül négyszáz forintban állapítja meg. Mert ugyan a nevezett törvény a minimumot állapítja meg, a magán felekkel szemben követett nem hivatalos munkálatok díjazását sem feledve ki — gondolatban — felhagyni mellékes jövedelem gyanánt; de midőn a szervezkedésnél a községek általában ezen minimum tételt veszik irányadónak, sugyan-ekkor a megye fentérintett szabályrendeletében az 1871. évi 18. törvényzikk 66. §. 3. pontjával szemben, nem illetékesen, ez utóbbi jövedelmét is a jegyzőnek oly minimális tételekre szorította, hogy azoknak felszámítása a jelen drága időben igen furesán tűnik fel: nem tudjuk, mily összehasonlítás tétetett a kötelesség és díjazás közt, midőn még oly törvényes büntetéseknek is alávetvük, minő az 1873. évi IX. törvényzikk 17. §-a második pontjában foglaltatik.

Ha elfogulatlanul vizsgáljuk s hasonlítjuk össze e tételeket, lehetetlen, hogy azon tiszta fogalomra ne jöjünk, miszerint így a községi jegyző vagy hivatalos teendőiben lesz hanyag, melyért biztos díjazása van, hogy magának s övéinek kenyeret keressen; vagy félve az 1871. évi 18. törvényzikk 70. §-ának rendelkezésétől, ennek eleget teend, de nem hivatalos idejét — a helyett, hogy megfelelni hivatásának — nem a községi lakosoknak, de saját magának fogja felhasználni, s oly foglalatosságot keres, mely többet jövedelmez családjának, mint egy 50 krajczáros folyamodvány megírása; s így ismét nem fogja megérdemelni a jegyzői — község sáfára — czímet.

Ha megkívánatik tehát a jegyzőtől, hogy ő a község gyámola legyen peres és nem peres ügyekben; ha megkívánatik tőle, hogy ő szor-

